

L'escriptor mallorquí Blai Bonet, un dels més importants de la literatura catalana d'aquest segle va morir el desembre del 1997. D'aleshores ençà diverses iniciatives n'estan recuperant la memòria.

Projectes més enllà d'"El Mar"

L'escriptor mallorquí Blai Bonet deixà pendent, amb la seva sobtada mort, l'edició de quatre llibres, la publicació de les obres completes i el rodatge d'una pel·lícula basada en la seva novel·la 'El mar'. Projectes que ara es podran convertir en realitat.

El 21 de desembre de 1997 Mallorca es despertà amb una notícia agra: Blai Bonet es moria, amb setanta-un anys, a Cala Figuera estant, amb un bon grapat d'idees sense dur a terme. Així ens deixava un dels reanimadors del català literari, com llavors el definí l'escriptor Biel Mesquida: "La poesia de Blai és un dels sistemes immunològics més intensos i funcionals del català modern". O, més ben dit, "un dels escriptors catalans més grans de la segona meitat de segle", com va dir en Jordi Coca.

A Mallorca, la mort d'en Blai

Bonet fou una autèntica commoció en el món de les lletres, tot just quan es començava a recuperar la seva figura. Feia poc que se n'havien anat Miquel Àngel Riera i Josep M. Llompard, i semblava que l'illa es quedava sense el darrer representant de la generació de la postguerra. Així, durant tot l'any passat i tot el que n'hem passat d'enguany, el Consell de Mallorca ha anat treballant per no deixar a l'oblit l'autor de novel·les com *Judes i la primavera* i *Míster Evasió*, o poemaris com *El teatre del gran verd* i *Nova York*.

El Teatre Principal de Palma va

veure com s'estrenaven les peces *La casa en obres*, de Pep Tosar, i *Doble Espai*, de la companyia Gom Teatre, produïdes expressament per retre-li homenatge. I el Magisteri de Teatre de la Universitat de les Illes representà, també l'any passat i al mateix escenari, l'única obra dramàtica de l'escriptor de Santanyí, *Paresceve*. A més, el Consell organitzà un col·loqui sobre Bonet, en què participaren Margalida Pons i Xavier Lloveras, investigadors de l'obra del poeta, i Biel Mesquida, un dels seus millors amics, i que editarà Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Fins i tot el primer volum de la sèrie, *Poesia a la sala d'espera*, editat sota els auspicis de l'administració insular, era dedicat a Bonet.

El mar. De totes maneres, el projecte més ambiciós de tots és el rodatge d'*El mar*. Una novel·la lírica, guanyadora del premi Joanot Martorell el 1958, que el director mallorquí Agustí Villaronga ha començat a rodar aquest estiu. Mesquida, Antoni Aloy i Villaronga mateix han construït un guió que en Bonet arribà a veure acabat, i del qual el cineasta assegura que va estar-ne molt content, com ho demostren els tres "olés" escrits al peu de la darrera pàgina.

Villaronga descriu com ha plantejat el "gran homenatge" a Blai Bonet: "La novel·la, per si mateixa, té molt pocs elements cinematogràfics, perquè la configuren quatre veus interiors, i l'acció hi és mínima -només en els records de la infantesa n'hi ha una mica, d'acció-, i és que el temps de la novel·la transcorre a cavall de les divagacions introspectives dels protagonistes. Nosaltres, doncs, hem agafat l'esperit original d'en Blai i hem substituït les reflexions per l'acció". Per Villaronga, el pes del film recau en els tres actors principals, triats entre mig miler de joves, en uns càstings fets a Barcelona, Palma i Madrid: "Ja fa un parell de mesos que vaig assajant perquè vull que els actors treballin el sentiment, no vull que res sembli fals", diu el director.

Mesquida, Aloy i Villaronga han treballat fent pinya per tirar endavant aquest projecte cinematogràfic d'*El mar*. I tots tenen característiques, segons Villaronga, que han resultat imprescindibles a l'hora de desenvolupar-lo: "En Biel era qui millor coneixia en Blai, jo qui té més experiència en guions cinematogràfics, i en Toni té aquell punt jove necessari a l'hora d'enfocar els personatges".

Edició. Xavier Lloveras és qui s'encarrega de revifar l'obra d'en Blai Bonet, per encàrrec de Xavier Folch, director literari d'Edicions 62. Així ha cercat, entre els munts de paper que el poeta deixà a Cala

Figuera, les darreres paraules del seu extens testament literari, car Bonet treballava, aquell desembre del 1997, en quatre obres: un llibre de cent sonets que s'havia de titular *Sonets de Blai Bonet*, a l'estil dels de Shakespeare; un poemari en vers lliure, que s'havia de dir *La verge*, seguint la línia d'*El Jove*; una novel·la basada en la vida de Ramon Llull que s'hauria titulat *Ramon*; i un dietari.

Lloveras assegura que només es publicaran els 30 sonets trobats, perquè *La verge* es troba en estat de gestació; de *Ramon* tot just si n'hi ha una trentena de pàgines; i el dietari, només el podia muntar ell a base dels molts quaderns de notes que guardava. La qualitat dels sonets és, per Lloveras, "excel·lent", si bé creu que caldrà fer-ne una edició crítica perquè hi manquen algunes solucions finals, en què l'autor dubtava. Lloveras, que és crític i poeta -i guanyador del premi Carles Riba 1986 amb *Les illes obstinades*-, pensa que els versos de Bonet van obrir un nou corrent dins la poesia catalana, un corrent de ruptura, "a l'estil de James Joyce o César Vallejo"; són

versos "difícils i provocadors" que molta gent no entén i que espanten els classicistes.

Lloveras és, a més, el responsable de dirigir l'edició del primer volum de les obres completes de Blai Bonet que, segons el director literari d'Edicions 62, hauria de sortir a la darrereria d'enguany. Aquest primer volum aplegarà tota la poesia del santanyiner, i els volums següents en recolliran la novel·la i els diaris.

Finalment, el jove poeta mallorquí, Carles Rebassa, plasmarà la biografia d'en Bonet en una llarga entrevista, que també hi ha previst d'editar enguany. I també enguany es podrà sentir la veu del poeta en un compacte que el Consell de Mallorca traurà a la llum, acompanyat d'un llibret amb els seus poemes traduïts a l'anglès i a l'espanyol. Així, allò que en Bonet solia dir, com recorda en Lloveras ("la fama sempre em persegueix, però mai no m'acaba d'agafar"), potser deixarà de ser veritat i aquest 1999 la fama acabarà fent seu, d'una vegada, en Blai Bonet.

Andreu Gomila

ARXIU / ANDREU GOMILA

El director Agustí Villaronga està rodant l'adaptació cinematogràfica de la novel·la de Blai Bonet 'El mar'. Blai Bonet s'havia mostrat entusiasmat amb el guió de Biel Mesquida, Antoni Aloy i el mateix Villaronga.